

KULTURA

manifestacije

Ljerka Njerš i Jura Stubičanec u kajkavskom ozračju

KRAPINA, 18. rujna – Posjetitelji Tjedna kajkavske kulture u Krapini imat će u petak, 20. rujna zanimljiv program u spoju slike, stihova i glazbe. Naime, u maloj dvorani Pučkoga otvorenog učilišta, u 18 sati, otvorit će se izložba slika slikarice i keramičarke Ljerke Njerš uz Hommage Juri Stubičancu, odnosno njenu pokojnom suprugu, kajkavskom pjesniku Juri Šabanu. Slikarica Ljerka Njerš, kako to u katalogu najavljuje kritičarka Lilijana Domić, donosi u novom ciklusu slika blistavu impresiju cvijeća. U glazbenom recitalu s pjesmama Jure Stubičanca sudjelovat će glumice Smiljka Bencet i Nada Klačterka te glazbenici Zvonko Špišić, Bojan Kodrić, Vanja Lisak i Stjepan Srpak. Izložba Ljerke Njerš ostaje otvorena do 11. listopada. M. S.

Impresija cvijeća: Slika Ljerke Njerš

festivali

»Je li jasno, prijatelju« u Aleksandriji

ZAGREB, 18. rujna – Film Dejana Aćimovića »Je li jasno, prijatelju?« uvršten je u službeni program 18. međunarodnoga filmskog festivala u Aleksandriji, koji se u tome egipatskom gradu održava od 18. do 24. rujna, izvijestio je DA film. Taj festival, poznat kao filmski festival sredozemnih zemalja, ove godine ima na programu, u nekoliko kategorija, 50-ak filmskih ostvarenja iz Francuske, Italije, Grčke, Egipta, Turske, Tunisa, Maroka i drugih zemalja. Aleksandrijski filmski festival je 20. međunarodni filmski festival na kojemu se prikazuje Aćimovićev redateljski prvijenac, koji je premijerno bio prikazan krajem studenoga 2000. u Zagrebu. Film, kroz priču o Martinu, osuđenome na višegodišnju zatvorsku kaznu zbog namještenog ubojstva, govori o nasilju i policijskoj torturi u jednom zatvoru bivše Jugoslavije. Redatelj je scenarij napisao na osnovi životne priče jednoga svog prijatelja. (Hina)

priznanja

Norman Foster dobio japansku Praemium Imperiale

ZAGREB/LONDON, 18. rujna – Norman Foster, jedan od vodećih svjetskih arhitekata, dobio je uglednu nagradu za životno djelo Praemium Imperiale, koju dodjeljuje Japanska umjetnička udruga, javio je u srijedu BBC. Glasoviti britanski arhitekt pridružio se kratkom popisu dobitnika ugledne nagrade za životno djelo na kojem se nalaze još i Kiuro Kurosawa, Leonard Bernstein, Ingmar Bergman, John Gielgud, Peter Brook, Frank Gehry, Willem de Kooning i David Hockney. Foster je potpisao više od stotinu arhitektonskih projekata širom svijeta, uključujući i zračnu luku u Hong Kongu, Centar za vizualne umjetnosti u Norwichu, most Millennium u Londonu te Reichstag u Berlinu. »Velika je čast pridružiti se tako dostojanstvenom i slavnom društvu«, rekao je Foster. »Osobito sam sretnan zbog nagrade budući da osjećam veliku naklonost prema japanskoj umjetnosti i arhitekturi«, dodao je Foster. (Hina)

PROJEKTI – U Dubrovniku počinje međunarodni skup kojim se predstavljaju najbolji muzejski i baštinski projekti

SVJETSKI FESTIVAL BAŠTINE U DUBROVNIKU

Nakon dugogodišnjih priprema ostvaruje se projekt »Najbolji u baštini« / Tim se projektom, jedinom takve vrste u svijetu, u Dubrovnik dovodi svjetska muzeološka »krema«

DUBROVNIK, 18. rujna – Stotinjak vrhunskih muzejskih stručnjaka iz 18 zemalja svijeta, ponajviše europskih, okupilo se u Dubrovniku, gdje u četvrtak u Kazalištu Marina Držića, u organizaciji Europske udruge za baštinu, počinje međunarodni skup »The best in heritage« (Najbolji u baštini), jedini te vrste u svijetu. Riječ je o projektu kojim se okupljaju i prezentiraju najbolji muzejski i baštinski projekti, okrunjeni prošle godine prestižnim nacionalnim i međunarodnim nagradama. Taj hrvatski patent, kojim se najbolje u baštini iz Europe i svijeta dovodi u Dubrovnik u srijedu je u dvorani Ragusini Kneževa dvora predstavio inicijator toga projekta dr. Tomislav Šola.

Oni koji očekuju da će ovdje vidjeti prezentaciju razglašenih muzejskih institucija iznenadit će se njihovim izostankom. No, ni jedan od njih još nije zaslužio neku od ključnih međunarodnih, pa i nacionalnih muzejskih nagrada, što bi se moglo protumačiti njihovim i suviše tradicionalnim postavama i funkcionaliranjem. U vremenu, naime, kad baština u globalnom svijetu dobiva sve važniju ulogu u prepoznatljivosti različitosti, odnosno identiteta, njezina prezentacija mora dobivati nove atraktivnije oblike u kojima je uključena interaktivnost publike koja je još do jučer bila tek pasivni promatrač. Pri tome neložna podjela baštine na onu muzejsku (pokretnu) i spomeničku (nepokretnu) u suvremenosti postaje nedjeljivom, jer riječ je o baštini.

Poučak liverpulskih muzeja

Stoga ovaj projekt »Najbolji u baštini«, objedinjujući ju, želi pokazati kako se to na najbolji način ostvaruje na različitim destinacijama, u kojima to nasljeđe »igra« odlučujuću ulogu u turističkoj ponudi svake zemlje (kod nas još nedovoljno shvaćeno i stoga neiskorišteno).

Kako su tri liverpulska muzeja promijenila sliku toga zapuštenoga grada, priskrbivši godišnje tri milijuna posjetitelja, odnosno kako su ga revitalizirali samo je jedan od mogućih poučaka ovoga skupa. Kako se, pak, iz jednog napuštenog plivačkog bazena može stvoriti Muzej umjetnosti i tehnologije kojem je naziv ostao »Bazen« , kako je to učinjeno u Roubaiyyu u sjevernoj

Francuskoj, i postati nezaobilaznom točkom na muzejskoj karti Europe, još je jedan putokaz pristupu suvremenoj muzeologiji, o kojoj će se tri dana u Dubrovniku raspravljati na konkretnim primjerima. I to onima najboljima, od kojih su neki poput »Hellenic Cosmos« dobili i 18 nagrada. Jednako tako bit će zanimljivo vidjeti usporednicu nagrađenih od publike i onih koji su od vrhunskih muzeologa proglašeni Europskim muzejom godine. Kako je 25 projekata, koji će biti prezentirani u Dubrovniku, dobilo čak 50 različitih nagrada u koje su uključene i one medijske, bit će interesantno vidjeti u čemu se to preklapaju različite kategorije nagrada za muzeje i baštinu.

Posvećeno Kennethu Hudsonu

Nastajanje projekta »Najbolji u baštini« ima dugu povijest. Začetna ideja nastala je pred petnaestak godina, i kada ju je dr. Tomislav Šola tada najavio kao mogućnost jednomu od vodećih muzeologa Kennethu Hudsonu (koji je pred 22 godine utemeljio nagradu Europski muzej godine), on ju je podržao izjavivši da će to biti »Cannes za muzeje«. I nije se prevario. Stoga je upravo Kennethu Hudsonu, razgovor s kojim je objavljen u *Vjesniku* baš u vrijeme rađanja te ideje, posvećen taj međunarodni skup u Dubrovniku. Na zalost, Hudson nije doživio ostvarenje toga projekta, koji bi u nekoliko sljedećih godina trebao prerasti u »Svjetski festival baštine« što će se svake godine održavati u Dubrovniku.

Dovesti u Dubrovnik, odnosno Hrvatsku, »crème de la crème« u svjetskoj baštini znači ujedno svrnuti pogled svijeta na našu još dovoljno nepoznatu, iako baštinski (u svjetskim kategorijama) bogatu zemlju. Upravo stoga projekt »Najbolji u baštini«, već na početku prepoznat u međunarodnim krugovima (umjesto početno predviđenih 14, bit će predočeno 25 projekata – o trošku predstavljača kojima je stalo da budu sudionicima takvog »baštinskog festivala«), treba najprije biti prihvaćen u Hrvatskoj, ne samo s pozicija kulture (Ministarstvo kulture ga djelomične financira i ministar dr. Antun Vujić će otvoriti skup) nego i turizma.

Vesna Kusin

Više nego dobar dojam: »Trubadur« iznova u Zagrebačkoj operi

OPERA – Verdijev »Trubadur« vraćen na repertoar Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu

LOTRIČEV MANRICO BEZ PREMCA

Dobra belkantistička predstava / U cjelovitosti tumačenja Janez Lotrič bolji je od Salvatorea Licitre, Piera Giuliaccija i drugih koji slove kao vodeći Trubaduri / Lijep mladodramski verdijanski glas Galie Todorove Gorčeve u ulozi Leonore / Zapaženi Zlatomira Nikolova u ulozi Azucene, Vitomir Marof kao grof Luna, Nadežda Jonke u ulozi Ines i drugi / Zoran Juranić dirigirao sa žustrim tempima uz raspoložene soliste, orkestar i zbor

Davor Schopf

Nova operna sezona Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu počela je potkraj prošloga tjedna dvjema izvedbama »Ere s onoga svijeta« Jakova Gotovca, od kojih je prva bila posvećena 20. obljetnici skladateljeve smrti. Na drugoj se u naslovnoj ulozi prvi put predstavio tenor Cvetan Stojanovski iz Skopja, ranih devedesetih godina češće nazočan u Zagrebačkoj operi. Stojanovski je inače stalni gost Osječke opere, a bio je i ravnatelj Skopske opere.

Poslije »Ere« počeo je niz izvedaba Verdijeva »Trubadura«. Tako se ta predstava u režiji Nenada Turkalja, scenografiji Aleksandra Augustinčića i kostimima Ljubice Wagner nakon nešto više od godinu dana vratila u repertoar. Glazbeno ju je preuzeo dirigent Zoran Juranić. Njegovo pouzdano vodstvo sa žustrim tempima i vrlo dobrim, raspoloženim orkestrom i zborom, naznačilo je dobru disponiranost ansambala na početku nove sezone. Odlični solisti velikih, bogatih glasova upotpunili su više nego dobar dojam te raspjevane i glazbeno dinamične predstave belkantističkog predznaka.

Upzorenje s logikom

»Trubadur« je od premijere 1985. godine vrlo malo izgubio u scenском smislu. Neke su se kulise istrošile, ali sklad zagasitih boja i toplih tonova scene i kostima nije izgubio ništa od svoje

odmjeranosti. Tomu pridonosi i promišljeno, uredno scensko uprizorenje Nenada Turkalja u kojemu svaki lik i zborne skupine imaju logično mjesto u iznošenju dramatične operne priče.

Naslovnu ulogu tumačio je slovenski, europski, ali i naš zagrebački i hrvatski tenor Janez Lotrič. Može se reći da Manrica nikada nije pjevao bolje i ljepše. Kod Lotriča upravo to najviše oduševljava što stalno raste i poboljšava svoje pjevanje. Ostvario je potpunu čistoću svih tonova i linija, mekoću fraziranja i nijansiranja, profinjenu dinamiku, a njegove visine i trijumf u stretti uopće nije potrebno posebno naglašavati, već se oni podrazumijevaju. Glumački mu se u potpunosti predao, rišući Manricov junački, vojnički, ali i nježan, osjećajni karakter. S takvim Manricom Lotriču danas nema premca u svijetu. U cjelovitosti tumačenja bolji je od Salvatorea Licitre, Piera Giuliaccija i još pokojeg talijanskog tenora, koji slove kao vodeći Trubaduri. Lotriča uskoro očekuje prvi nastup u londonskoj Kraljevskoj operi Covent Garden i ponovni u Pariškoj operi.

U ulozi Leonore gostovala je bugarska sopranistica Galia Todorova Gorčeva, mlad, lijep mladodramski verdijanski glas. Pjevačica je nastupala u svim opernim kazalištima i na festivalima u svojoj domovini. Gostovala je u nekoliko europskih zemalja. Na repertoaru ima najatraktivnije uloge Verdija, Puccinija, Wagnera, Mo-

zarta i Čajkovskoga.

Muzikalno vodene fraze

U Zagrebu je u Verdijevoj godini pjevala Leonoru u »Moći sudbine« i Aidu. Od prošle sezone solistica je ljubljanske opere, u kojoj je često pjevala baš Leonoru u »Trubaduru«. Prikupljeno iskustvo itekako se osjetilo u aktivnom pjevačkom nastupu živih, zvonkih tonova i muzikalnom vođenju fraza. Iako je cjelina atraktivna, vokalna strana njezina tumačenja ima još poneki, mali detalj za dotjerivanje, a scenska strana iziskuje više glumačkog angažmana.

Ako se mogu tražiti skrivena značenja, možda je onda nastup mezzosopranistica Zlatomire Nikolove u ulozi Azucene u prvom »Trubaduru« na početku sezone u Zagrebu dobar znak za buduće češće susrete s tom nekoć redovitom gošćom Zagrebačke opere. Vulkanska snaga njezina glasa u službi dramatične sudbine ciganske junakinje i tragedija što ju okružuju, nikoga ne može ostaviti ravnodušnim.

Belkantistički kvartet upotpunio je bariton Vitomir Marof kao glumački decenat i pjevački suveren grof Luna. Bas Ivica Trubić trudio se što ujednačenije otpjevati Ferranda. Sopranistica Nadežda Jonke ugodno je iznenadila ljepotom i ukusom s kojim je oblikovala ulogu Ines.

Predstava »Trubadura« u subotu, 21. rujna posvećena je obilježavanju 80. obljetnice rođenja Vladimira Ruždjaka.

PROJEKTI – U Muzeju grada Zagreba otvara se izložba »Riječka luka: povijest, izgradnja, promet«

KRONIKA RIJEČKE LUKE

Povijest riječke luke prikazana na 23 panoa s grafikama, planovima, fotografijama i dokumentima / »Impresije – autorska izložba riječkih dizajnera i fotografa« sa snimcima Vesne Rožman, Klauđija Cetine, Janija Branka Kukurina i Ranka Dokmanovića

ZAGREB, 18. rujna – Izložba »Riječka luka: povijest, izgradnja, promet« bit će otvorena u četvrtak s početkom u 20 sati u Muzeju grada Zagreba. To je gostujuća izložba Muzeja grada Rijeke, koja je već bila predstavljena u matičnoj kući, a potom i u Budimpešti. Riječ je o 23 panoa, s grafikama, planovima, fotografijama i dokumentima koji prate povijest riječke luke, od vremena kada je bila smještena na ušću Rječine do one moderno izgrađene pred gradom.

U okviru projekta bit će predstavljen postav »Impresije – autorska izložba riječkih dizajnera i fotografa« sa snimcima Vesne Rožman, Klauđija Cetine, Janija Branka Kukurina i Ranka Dokmanovića. Tu je i video zapis Željka Lukovića i Miodraga Miloševića »Filmska kronika riječke luke«. O tome su bili izviješteni novinari na tiskovnoj konferenciji koja je bila priredena u srijedu u MGZ.

Mr. Ervin Dubrović, ravnatelj Muzeja grada Rijeke, kazao je da je projekt pripreman pet godina i zamišljen je kao putujuća izložba. Re-

zultat je temeljitih istraživanja arhiva u zemlji te onih u inozemstvu, i to u Budimpešti, Trstu i Rimu. Na projektu je radilo dvadeset istraživača iz različitih znanstvenih područja, što ovoj izložbi daje razinu multidisciplinarnosti.

Milica Trkulja, autorica izložbe, kazala je da su panoi raspoređeni po kronološkom slijedu od vremena ugarske uprave, preko dva svjetska rata kada je Rijeka bila podijeljena između Kraljevine Italije i Kraljevine Jugoslavije, pa sve do naših dana.

Dizajner Klauđio Cetina, autor postava izložbe, naglasio je da je slikovnu i pisanu građu osmislio na samostojnim panoima poduprtim postamentima, a u njima se nalaze makete stoke, te onaj teret kojim se odvajkada trgovalo u riječkoj luci kao što su žitarice, mironje, koža, drvo, cement, metal i slično. Vinko Ivić, ravnatelj MGZ, primijetio je da ova riječka izložba ispravljajući muzeja u Hrvatskoj, a to je bolja međunarodna nego međugradska nacionalna suradnja.

Vlasta Tolić

Riječka luka između dva rata: Linija dijeli Kraljevinu Italiju i Kraljevinu Jugoslaviju

PRIJEPORI : Društvo hrvatskih književnika između ostavki i potpora

JOSIP PAVIČIĆ: NE IZLAZIM IZ DHK!

ZAGREB, 18. rujna – Josip Pavičić, dugogodišnji član i negdašnji potpredsjednik Društva hrvatskih književnika (DHK), poslao je otvoreno pismo Upravnom odboru DHK ističući da uzme »k znanju da ne izlazi iz časnoga Društva«.

»Duboko potresen dramatičnim izlascima iz Društva hrvatskih književnika, a osobito najavama osnivanja režimskog Hrvatskog društva pisaca pod predsjedanjem Velimira Viskovića i patronatom Račanove Vlade, molim vas da uzmete k znanju da ne izlazim iz našega časnoga Društva«, piše Pavičić u otvorenom pismu.

Dodaje kako kao dugogodišnji član i potpredsjednik Društva hrvatskih književnika u njegovim junačkim danima (1987. do 1993.), a u skladu s boljim demokratskim običajima, ne može prihvatiti primitivne nasrte na integritet Društva pod krovom kojega se od vremena Ivana Trnskog i Miroslava Krležo do Antuna Šoljana i Slavka Mihalića

Josip Pavičić: »Tko naše želi rušiti, otjerajmo ga bez pardona u PEN i HDP«

skutrla mala, njemu vrlo draga hrvatska književnost. »Krov pod koji smo se sklonili, na zalost, prokišnjava, no to ne znači da ga treba srušiti nego da ga moramo popravljati. Tko s nama želi graditi, dobro je došao, tko naše želi rušiti, otjerajmo ga bez pardona u PEN i HDP!«, stoji u pismu Josipa Pavičića, koje je u srijedu dostavio Hini. (Hina)

Postav Muzeja grada Zagreba: Ovjenčan Nagradom grada Zagreba bio je i u užem izboru za Nagradu Europski muzej godine